

Smo priče Zidarjevemu koncu?

Klemen Kocjančič, foto: Saša Despot/Žurnal24, Gregor Pohleven, Matic Štojs, arhiv Demokracije

Počasi, a nezadržno se drobi SCT, ki ga je na vrh slovenskega gradbeništva pripeljal Ivan Zidar. A slednji je s svojim ravnanjem povzročil tudi njegov propad. Podjetje je v postopku prisilne poravnave in vpleteno v več kazenskih procesov.

Pot Ivana Zidarja navzdol se je začela februarja 2008, ko so ga aretirali v akciji Čista lopata.

Kakšna bo prihodnost SCT, bomo lahko videli že prihodnji teden na skupščini družbe, še boljši uvid v usodo pa bomo imeli po koncu sojenja v zadevi Čista lopata.

Politični kader Ivan Zidar se je po diplomi iz strojništva leta 1968 zaposlil v podjetju Slovenija ceste kot pripravnik. Čez tri

leta je postal direktor Mehaničnih obratov, nato pa je bil leta 1974 imenovan za direktorja celotnega podjetja. V šestih letih je tako napredoval od pripravnika do direktorja podjetja. Naslednja prelomna točka v njegovem življenju je bilo leto 1982, ko se je več podjetij združilo v SCT, Zidar pa je postal generalni direktor. Vse to mu ne bi uspelo brez pravega političnega botrstva. Tako velja za varovanca Ivana Mačka - Matije, ki je med drugim SCT priskrbel graditev zloglasne kočevske Gotenice, prav tako je bil blizu Janezu Zemljariču (podpredsedniku jugoslovanske vlade) in tudi Titu. V začetku je SCT veljal za zgodbo o uspehu, saj je pridobival gradbene projekte po vsej Jugoslaviji (navadno za potrebe Jugoslovanske ljudske armade) kot tudi v tujini. Tako je SCT gradil letališča in podzemne bunkerje v Iraku, medtem ko je potekala iransko-iraška vojna. Konec osemdesetih let in osamosvojitve Slovenije pa sta prinesla skrajno racionalizacijo družbe. Zaradi izgube jugoslovanskega in arabskega trga se je SCT skrčil na četrtno prejšnjega obsega in se posledično moral posvetiti le slovenskemu trgu.

Po osamosvojitvi je Zidar kljub svojim povezavam v prejšnjem režimu ostal na svojem položaju. To lahko pripišemo njegovi osebni filozofiji, da sovražnike spremeniš v svoje prijatelje. Po osamosvojitvi se je vzpostavilo dol-

goletno sodelovanje med SCT in Rimskokatoliško cerkvijo, saj je SCT zgradil oz. obnovil številne cerkvene objekte v Sloveniji.

Lastninjenje SCT Še pred osamosvojitvijo je Zidar začel z lastnjenjem družbe. Tako je že leta 1990 hotel po Markovičevem zakonu odkupiti delnice, kar pa mu zaradi posega državne agencije za prestrukturiranje in privatizacijo ni uspelo. Leta 1992 so v družbi sprejeli sklep o preoblikovanju v delniško družbo in hkrati izdali prve delnice; naslednje leto je bila družba vpisana v sodni register. Po letu dni so v družbi sestavili nov program lastninjenja, a so ga revizorji konec leta 1995 zavrnil zaradi oškodovanja družbene lastnine. Napake so odpravili šele leta 1996, ko so dobili prvo soglasje k lastninskemu preoblikovanju. Drugo soglasje

agencije so želeli pridobiti leta 1998, a jih je agencija septembra 1998 zavrnila z odločbo o ustavitvi lastninskega preoblikovanja. Takrat je kapital SCT prišel v last in upravljanje Slovenske razvojne družbe. Oktobra istega leta je po posredovanju Ustavnega sodišča Republike Slovenije agencija dokončno izdala drugo odločbo, s čimer se je lahko družba 13. januarja 1999 vpisala v sodni register.

Naslednji korak v lastninjenju SCT je bila ustanovitev podjetja Delfi, v katerega so se povezali mali delničarji matične družbe. Potem ko se je družba junija 2003 preoblikovala v delniško družbo, je preko dokapitalizacije Delfi vstopil v lastniško strukturo SCT in postal lastnik 23,57 odstotka podjetja. Z dodatnimi delnicami (tako delavcev kot z odkupom delnic od podjetij Salonit Anhovo, Naložbena modra hiša in Cestno podjetje Ljubljana) je Delfi pozneje postal večinski

Ivan Zidar je začel svojo pot kot varovanec komunističnih oblastnikov, predvsem Ivana Mačka - Matije.

Po osamosvojitvi in zagonu avtocestnega križa je Zidar dobro sodeloval s tranzicijsko levico.

(50,17-odstotni) lastnik matične družbe. Naslednje leto je Delfi obvestil državno agencijo za vrednostne papirje o nameri prevzema celotne matične družbe. Leta 2009 se je Delfi pripojil k SCT, hkrati pa je Zidar iz družbe iztisnil **male delničarje**, pri čemer jim je za delnico plačal le 26,74 evra (slednji so vrednost ocenjevali na kar 880 evrov). Pri tej pripojitvi je sodelovalo tudi podjetje Taxgroup, ki je v precejšnji lasti Klementa Sešoka, ki ga javnost bolje pozna zaradi sodelovanja z ljubljanskim županom Zoranom Jankovičem; Sešok je bil septembra 2008 imenoval za člana nadzornega sveta Delfija.

Večje afere Leta 1998, v času lastninjenja, je Zidar želel preprečiti prenos družbe na Slovensko razvojno družbo tudi tako, da je preko podjetja Indes nakazal SLS štiri milijone tolarjev, dva milijona pa še časopisu Slovenske brazde. Po razkritju t. i. virmanske afere je SLS vrnila svoj delež Indesu in razvezala pogodbo s SCT. Leta 2001 se je v reviziji javnega razpisa za graditev predora Podmilj izkazalo, da je SCT v postopku zamenjal ponudbeno dokumentacijo. Ob predložitvi razpisne dokumentacije je SCT namreč priložil rumeno disketo, medtem ko je bila ob dvigu dokumentacije disketa rožnata. Posel je posledično dobilo italijansko podjetje.

O povečanju vrednosti del (preko aneksov) s strani SCT so se mediji znova razpisali leta 2004, po odprtju viadukta Črni Kal, ko so razkrili, da se je začetna vrednost projekta (18,7 milijona evrov) povečala za dva milijona evrov. Odmevnejša primera v zvezi s povečanjem cene projektov sta bila predora Šentvid (samo cena gradbenih del je narasla za 130 odstotkov) in Golovec (kjer je cena narasla za 224 odstotkov). Še hujši primer je bil onkološki inštitut, katerega graditev se je vlekla od 1996 do 2007, pri čemer je več kot 23 aneksov dvignilo ceno za 400 odstotkov.

Po podpisu pogodbe za zemljišča v Stožicah za nov nogometni stadion junija 2001 se je izkazalo, da je manjši del zemljišč še vedno v postopku denacionalizacije in da SCT še

vedno ni saniral gromoznice.

Leta 2008 se je razpletla še afera zaradi zelo drsečih vozišč v predorih, ki jih je SCT gradil na Štajerskem in Primorskem. Družba za državne ceste je zaman dokazovala malomarno izvedbo del SCT, tako da sta si na koncu stroške v višini tri četrt milijona evrov razdelila SCT in DDC.

Afera Čista lopata Februarja 2008 je prišlo do odmevne aretacije Zidarja in drugih gradbenih baronov zaradi utemeljenega suma storitve kaznivih dejanj nedovoljenega sprejemanja in dajanja daril v postopku javnega naročila za graditev novega centra za kontrolo zračnega prometa na brniškem letališču. Junija istega leta je policija pridržala Zidarja in državnega tožilca Boštjana Penka ter napovedala vložitev kazenske ovadbe zaradi suma kaznivega dejanja zlorabe položaja ali pravic, češ naj bi bil Zidar prek Penka vplival na delovanje tožilcev v aferi Čista lopata.

Novembra 2008 je bila izvedena še preiskava v hčerinski družbi SCT Stanovanjski inženiring zaradi suma gospodarskega kriminala, saj naj bi bili nekateri vodilni iz sistema SCT iz podjetja na podlagi fiktivnih računov v tujino nakazali osem milijonov evrov, s čimer so oškodovali podjetje. Isti mesec so proti Zidarju in Penku vložili tudi kazensko ovadbo. Februarja 2009 je skupina državnih tožilcev za pregon organiziranega kriminala vložila še obtožnico proti osmim osebam (med njimi proti Zidarju) v zvezi z afero Čista lopata.

V sklopu preiskave je aprila 2010 prišel na dan tudi t. i. zemonski dogovor. Slednji naj bi bil podpisan leta 1998, pri čemer so se največja slovenska gradbena podjetja med seboj kartelno dogovorila o delitvi del iz avtocestnega programa. Tako naj bi se bili znotraj podjetij izoblikovali dve koaliciji: veliko so sestavljala podjetja SCT, Primorje, Gradis in Kraški zidar, malo pa podjetja CM Celje, CP Maribor, CP Novo mesto in CP Ljubljana. Na podlagi tega so si nato razdelili tudi vrednost poznejših projektov: velika koalicija naj bi bila prejela 82 odstotkov, mala pa 18 odstotkov del slovenskega avtocestnega projekta.

Konec oktobra 2010 se je začel sodni postopek v zvezi z afero Čista lopata, vendar ta zaradi pritožb obrambe počasi poteka. Tako so šele prejšnji teden končali predvajanje prisluhov telefonskim pogovorom. Zidar, ki je bil do zdaj vedno odločen in poln elana, se je začel zaradi zdravstvenih težav izogibati sodni dvorani. V zadevo je tako zvelkel tudi ljubljanski klinični center, saj so ga tam noč pred razpravo urgentno operirali na hrbtni-

nici, pri čemer naj ga dežurni kirurg ne bil nikoli videl, operacijo pa je opravil drug kirurg. Posledično je ministrstvo za zdravje sprožilo strokovni nadzor, ali je Zidar pri tem preskočil čakalno vrsto, s čimer se je tudi izognil sodišču. Zaradi nenehnega izogibanja sodnim razpravam ga je sodišče že aprila začasno izločilo iz kazenskega postopka.

Medtem ko je bil leta 2009 Zidar še najbolj plačani menedžer v Sloveniji (793.743 evrov bruto), je bilo leto 2010 začetek zloma SCT. Zaradi menedžerskih odkupov in nenehnega prelivanja sredstev med podjetji znotraj družbe so hčerinska podjetja začela postajati kapitalsko nesolventna. Tako so decembra predlog za stečaj vložili za podjetje SCT Obrati (245 zaposlenih), januarja letos pa še za hčerinsko podjetje SCT Gem. Konec decembra so za matično podjetje SCT vložili predlog za začetek postopka prisilne poravnave, saj je zaradi dolgov, ki presegajo 200 milijonov evrov, insolventno. Samo v tem letu se je kapital SCT zmanjšal za skoraj 100 milijonov evrov. Že januarja pa se je izkazalo, da se Zidar še ne namerava vdati, saj so trije vodilni menedžerji (Zidar, Janez Jamnik in Aleksander Meze) ustanovili novo podjetje SCT Skupina, v katerem imajo prek družbe SCT Holding vsi trije lastniški delež. SCT Skupina je za osnovni kapital prejela deleža podjetij SCT Stanovanjski inženiring in Tovarna asfalta Črnuče. S tem naj bi Zidar želel usodo matične družbe prepustiti upnikom, medtem ko bi preko nove družbe nadaljeval z gradbenimi posli. Konec januarja pa je cerkniško okrajno sodišče izdalo

začasno odredbo, s katero so Zidarju preprečili prosto razpolaganje z nepremičninami in delnicami, ki jih ima v lasti. Marca se je začel stečajni postopek še v eni družbi, in sicer v SCT-MB, družbi za gradbeništvo. Aprila je Majda Šantl, prisilna upraviteljica SCT, vložila ugovor proti vodenju prisilne poravnave, saj naj bi bila bistvena negativna odstopanja pri načrtu finančnega prestrukturiranja, zaradi česar se povečujejo stroški, ki zmanjšujejo maso za poplačilo upnikov v primeru stečaja. Konec istega meseca je hčerinsko podjetje SCT Naložbe prodalo 51-odstotni lastniški delež Tovarne asfalta Črnuče Cestnemu podjetju Ljubljana; posledično se je iz SCT izločil eden od redkih finančno zdravih delov. Prej so iz skupine prodali še podjetji SCT ISC München in Tovarno kovinske opreme.

Prejšnji teden pa so se Zidar, Meze in Jamnik odrekli lastništvu SCT, s čimer upajo, da se bo pospešila sanacija družbe. Vodenje SCT je že prevzel prokurist Dušan Mes.

Konec SCT? Kakšna bo usoda SCT, bo pokazal čas. Že zdaj je službo izgubilo nekaj tisoč zaposlenih, s stečajem celotne družbe pa se obeta skoraj 15.000 novih brezposelnih, ki so zdaj neposredno oz. posredno povezani s SCT. Šantlova se želi temu izogniti: »Dokler je podjetje v prisilni poravnavi, se da še marsikaj rešiti. Z bolečimi rezi sicer, kar pomeni tudi odpuščanje, stečaj pa za sabo potegne ogromno problemov in ogromno delavcev, družin in tudi podizvajalcev.« **D**

Dolgoletni prvi človek SCT Ivan Zidar je imel dobre odnose tudi z ljubljanskim nadškofom in kardinalom Francem Rodetom.

Ivan Zidar je svoj vzpon na vrh SCT začel s pomočjo komunističnih političnih botrov.

Ali se obeta dokončni zlom do nedavnega največjega gradbenega podjetja SCT?

Zidar se poskuša izogniti sodišču tudi s pomočjo medicine.

Zidarja in gradbene barone preiskuje tudi parlamentarna komisija, ki jo vodi poslanec SDS Rado Likar.

Stran / Page: 24

Doseg / Reach: 15000

Država / Country: SLOVENIA

Površina prispevka / Size: 1584 cm²

5 / 6

SCT je s pomočjo aneksov povečeval ceno svojih gradenj. Pri tem izstopajo Onkološki inštitut Ljubljana, predora Golovec in Šentvid ter viadukt Črni Kal.

Medtem ko je bil leta 2009 Zidar še najbolje plačani menedžer v Sloveniji (793.743 evrov bruto), je leto 2010 pomenilo začetek zloma SCT.

Strokovni nadzor potrdil napake

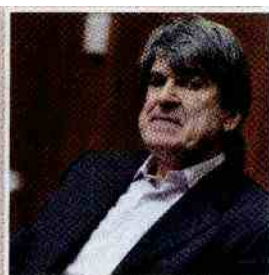
Strokovni interni nadzor ljubljanskega kliničnega centra je ugotovil, da je prišlo do postopkovnih napak pri sprejemu Zidarja in da sprejem ni bil običajen. Komisija treh zdravnikov je potrdila, da je bila operacija nujna. Dan pred sodno obravnavo je po posredovanju Zidarjevega kardiologa Marka Gričarja Zidarja operiral kirurg Seyed Yousef Ardebali; slednji je o tem obvestil dežurno službo, ki bi morala po pravilih sprejeti Zidarja in odločiti o nujnosti operacije oz. izvesti samo operacijo. Po mnenju strokovne direktorice kliničnega centra Brigite Drnovšek Olup je izbira zdravnika oz. kirurga Zidarjeva pravica v skladu z zakonom o pacientovih pravicah. Ker Ardebali tisti dan ni bil dežuren in je privolil v operacijo, Drnovšek Olupova v tem ne vidi nič nenavadnega.

Strokovna direktorica kliničnega centra Brigite Drnovšek Olup

Amnezija prič pred komisijo

Prejšnji teden so v povezavi s t. i. zemon-skim sporazumom pred parlamentarno preiskovalno komisijo, ki jo vodi Rado Likar (SDS), zaslišali Antona Anderliča, Abdona Peklaja in Mirka Bandlja. Na zaslišanje so bili povabljeni zaradi zabeležke sestanka avgusta 2004, na katerem naj bi se bili SCT, Dars in takratna Ropova vlada dogovorili o oddalji del pri predorih Trojane in Šentvid. Likar je tako poudaril, da so v zabeležki sestanka navedeni Janez Božič, Jožef Zimšek, Stanko Debeljak in Peklaj iz Darsa, Ivan Židar in Robert Kuz-

Nekdaj vplivnega poslanca Antona Anderliča je zapustil spomin.

man iz SCT ter Bandelj in Anderlič. Medtem ko sta Peklaj in Anderlič dejala, da se ne spominjata sestanka, je Bandelj dopustil »možnost, da je kdaj kje bila takšna družčina. Vendar se nikoli nisem o tem pogovarjal in nisem nikoli podpisal tovrstnega zapisnika«.